

SADRŽAJ:

POGLAVLJE PRVO

GLAVA I UVODNA RAZMATRANJA

1. POJAM FINANSIJA	13
2. PREDMET FINANSIJA	14
3. JAVNE FINANSIJE	14
4. NAUKA O FINANSIJAMA I DRUGE NAUČNE DISCIPLINE	15
4.1. Finansijska nauka	15
4.2. Finansijska politika	16
4.3. Finansijsko pravo	17
4.4. Finansijske discipline povezane sa naukom o finansijama	18
5. ISTORIJSKI RAZVOJ FINANSIJA I FINANSIJSKOG PRAVA	19

GLAVA II DEZINTEGRACIJA FINANSIJSKOG PRAVA

1. PORESKO PRAVO	24
2. ODNOS PORESKOG PRAVA PREMA DRUGIM GRANAMA PRAVA	25
2.1. Odnos poreskog prava i ustavnog prava	25
2.2. Odnos poreskog prava i upravnog prava	25
2.3. Odnos poreskog prava i međunarodnog javnog prava	26
2.4. Odnos poreskog prava i prava Evropske unije	26
2.5. Odnos poreskog prava i krivičnog prava	27
2.6. Odnos poreskog prava i građanskog prava	27
2.7. Odnos poreskog prava i građanskog procesnog prava	28

POGLAVLJE DRUGO

OSNOVNE OBLASTI JAVNIH FINANSIJA

GLAVA I JAVNI (DRŽAVNI) RASHODI

1. POJAM JAVNIH RASHODA	29
2. KLASIČNA I SAVREMENA KONCEPCIJA JAVNIH RASHODA	30
3. NAČELA JAVNIH RASHODA	30
4. PODJELA JAVNIH RASHODA	31
5. STRUKTURA I EFEKTI JAVNIH RASHODA	33
6. EFIKASNOST JAVNIH RASHODA	35

GLAVA II JAVNI PRIHODI

1. POJAM I NASTANAK JAVNIH PRIHODA	36
2. PRAVNI OSNOVI STICANJA JAVNIH PRIHODA	36
3. PODJELA JAVNIH PRIHODA	37
3.1. Originarni i derivativni javni prihodi	37
3.2. Redovni i vanredni javni prihod	38

3.3. Prihodi od stanovništva i javni prihodi od pravnih lica	38
3.4. Namjenski i nenamjenski javni prihodi	38
3.5. Povratni i nepovratni javni prihodi.....	39
3.6. Javni prihodi užih i širih društveno-političkih zajednica	39
3.7. Javni prihodi u novcu i prihodi u naturi	39
3.8. Fiskalni i nefiskalni javni prihodi.....	39

G L A V A III BUDŽET

1. POJAM BUDŽETA	40
2. BUDŽETSKO PRAVO.....	40
3. FUNKCIJE BUDŽETA.....	41
4. BUDŽETSKA NAČELA	42
5. PRIVREMENO FINANSIRANJE	45
5.1. Privremeno finansiranje u Bosni i Hercegovini.....	46
6. STRUKTURA BUDŽETA	48
7. BUDŽETSKI POSTUPAK	49
7.1. Izrada (sastavljanje budžeta)	49
7.2. Izvršenje budžeta	51
7.3. Završni račun	52
7.4. Kontrola budžeta.....	52

POGLAVLJE TREĆE

PORESKI SISTEM I PORESKO PRAVNI ODNOS

G L A V A I UOPŠTENO O PORESKOM SISTEMU

1. POJAM PORESKOG SISTEM.....	54
2. FAKTORI KOJI UTIČU NA ORGANIZOVANJE PORESKOG SISTEMA.....	55
3. FISKALNA ULOGA I ZNAČAJ PORESKOG SISTEMA	56
3.1. Vrste javnih potreba prema predmetu i svrsi zadovoljavanja.....	57
3.2. Vrste javnih potreba prema širini interesa.....	57
3.3. Faktori koji utiču na organizovanje zadovoljavanja javnih potreba.....	58
4. FINANSIJSKA DJELATNOST DRŽAVE.....	59
5. POJAM I CILJEVI PORESKE POLITIKE	60
6. PRINCIPI USPOSTAVLJANJA PORESKOG SISTEMA.....	61

G L A V A II FISKALNI SUVERENITET

1. OSNOVA UREĐIVANJA PORESKOG SISTEMA	63
2. FISKALNI SUVERENITET	64
2.1. Fiskalni suverenitet sa aspekta organizacione strukture države	64
2.2. Komponente fiskalnog suvereniteta.....	65
3. FISKALNI SUVERENITET U BOSNI I HERCEGOVINI.....	66
3.1. Fiskalni suverenitet Bosne i Hercegovine.....	67
3.2. Fiskalni suverenitet Republike Srpske	68
3.3. Fiskalni suverenitet Federacije Bosne i Hercegovine.....	68
4. ZAHTJEVI EVROPSKE UNIJE PREMA BOSNI I HERCEGOVINI.....	69

4.1. Ključni elementi unutrašnjeg tržišta.....	72
4.2. Principi Evropske unije u oblasti poreza.....	75
4.3. Sporazum Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine o nadležnostima u oblasti indirektnog oporezivanja	77
5. INSTRUMENTI REGULISANJA DAŽBINA.....	80
5.1. Načelo zakonitosti dažbina.....	80
5.2. Razlozi za načelo zakonitosti	81
5.3. Kodifikacija dažbinskih (fiskalnih) zakona	82

G L A V A III STRUKTURA PORESKOG SISTEMA

1. OPŠTA RAZMATRANJA O STRUKTURI PORESKOG SISTEMA.....	83
2. POREZI	84
2.1. Pojam i osnovne karakteristike poreza.....	84
2.2. Opravdanje poreza.....	87
2.3. Ciljevi oporezivanja.....	87
2.4. Klasifikacija poreza	89
3. CARINE	92
3.1. Pojam i uloga carine	92
3.2. Razlike između carine i poreza	92
3.3. Ciljevi uvođenja carina.....	92
3.4. Efekti carina.....	93
4. DOPRINOSI.....	95
4.1. Pojam i opšte karakteristike doprinosa	95
4.2. Razlike u odnosu na poreze i takse	96
4.3. Opravdanje za plaćanje doprinosa	96
4.4. Sistemi finansiranja socijalnog osiguranja.....	97
5. TAKSE	97
5.1. Definicija i karakteristike takse	97
5.2. Razlike u odnosu na poreze i cijene	98
5.3. Taksena načela.....	98
5.4. Elementi takse.....	99
6. NAKNADE.....	100
6.1. Pojam naknade.....	100
6.2. Osnovna obilježja naknade.....	100
6.3. Grupe naknada.....	101

G L A V A IV PORESKA TERMINOLOGIJA

1. SUBJEKTI DAŽBINE	102
2. DAŽBINSKI IZVOR.....	102
2.1. Dohodak kao izvor dažbine.....	103
2.2. Potrošnja kao izvor dažbine (poreza).....	103
2.3. Imovina kao objekat - izvor dažbine	103
3. PREDMET I POKRETAČ DAŽBINE	104
4. DAŽBINSKA OSNOVICA.....	105
4.1. Vrste i način utvrđivanja osnovice.....	105
5. DAŽBINSKA STOPA.....	106

5.1. Vrste dažbinskih stopa.....	107
5.2. Prednosti i nedostaci progresivnog oporezivanja	108
6. DAŽBINSKA OSLOBAĐANJA I OLAKŠICE	109

G L A V A V

PORESKOPRAVNI ODNOS

1. POJAM I VRSTE PORESKOPRAVNOG ODNOSA	110
2. STRANKE U PORESKOPRAVNOM ODNOSU	111
2.1. Poreski povjerioci.....	111
2.2. Poreski dužnici.....	112
3. PORESKI IMOVINSKI ODNOS	115
3.1. Razlike poreskog imovinskog odnosa i građanskopravnog odnosa.....	116
3.2. Nastanak poreske obaveze	117
3.3. Vrijeme ispunjenja poreske obaveze.....	120
3.4. Ostali zahtjevi (obaveze) iz poreskog imovinskog odnosa	121
3.5. Prestanak poreske obaveze.....	124
4. PORESKI UPRAVNI ODNOS	127
4.1. Stranke poreskog upravnog odnosa	128
4.2. Sadržina poreskog upravnog odnosa.....	129
4.3. Predmet poreskog upravnog odnosa	130
4.4. Prestanak poreskog upravnog odnosa.....	135

G L A V A V I

PRAVA PORESKIH OBVEZNIKA

1. OSNOVNA PRAVA PORESKIH OBVEZNIKA	137
2. KOMPONENTE PRAVA PORESKIH OBVEZNIKA	139
3. ZAŠTITA PRAVA PORESKIH OBVEZNIKA	140
3.1. Redovna pravna sredstva.....	141
3.2. Vanredna pravna sredstva	142
3.3. Sudska zaštita prava poreskih obveznika.....	143
3.4. Ostali oblici zaštite prava poreskih obveznika.....	145

G L A V A V I I

KONTROLNA FUNKCIJA PORESKIH ORGANA

1. PORESKA KONTROLA	146
2. OBLICI PORESKE KONTROLE.....	147
2.1. Kancelarijska poreska kontrola	147
2.2. Terenska poreska kontrola.....	148

G L A V A V I I I

RADNJE OTKRIVANJA PORESKIH KRIVIČNIH DIJELA I PORESKIH PREKRŠAJA

1. PORESKA OVLAŠTENJA ZA OTKRIVANJE PORESKIH KRIVIČNIH DIJELA I PREKRŠAJA	150
2. PORESKA KRIVIČNA DIJELA	151
3. PORESKI PREKRŠAJI	152
4. ORGANI ZA VOĐENJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA.....	153

POGLAVLJE ČETVRTO

PORESKI SISTEMI U BOSNI I HERCEGOVINI

GLAVA I

SISTEM INDIREKTOG OPOREZIVANJA U BOSNI I HERCEGOVINI

1. OSNOVA SISTEMA INDIREKTOG OPOREZIVANJA.....	156
2. STRUKTURA SISTEMA INDIREKTOG OPOREZIVANJA	157
3. POREZ NA DODATU VRIJEDNOST	157
3.1. Pojam i istorijski razvoj.....	157
3.2. Razlika između poreza na dodatu vrijednost i drugih oblika poreza na potrošnju	158
3.3. Načela poreza na dodatu vrijednost	159
3.4. Prednosti poreza na dodatu vrijednost	159
3.5. Kritike poreza na dodatu vrijednost	160
3.6. Stope poreza na dodatu vrijednost	161
3.7. Uporedni pregled poreskih stopa u sistemu PDV-a u zemljama regiona	162
3.8. Šesta direktiva Vijeća Evrope	164
4. POREZ NA DODATU VRIJEDNOST U BOSNI I HERCEGOVINI.....	166
4.1. Osnovne karakteristike poreza na dodatu vrijednost u Bosni i Hercegovini	166
4.2. Osnovni elementi poreza na dodatu vrijednost u Bosni i Hercegovini.....	166
4.3. Poreska osnovica	169
4.4. Poreska stopa	169
4.5. Nastanak poreske obaveze	169
4.6. Pravo na odbitak ulaznog poreza	170
4.7. Poreska oslobođanja	170
4.8. Poresko razdoblje i podnošenje poreske prijave.....	172
5. AKCIZE.....	174
5.1. Pojam akcize.....	174
5.2. Razlozi za uvođenje akcize	174
5.3. Razlike PDV-a i akciza	175
5.4. Akcize u zemljama Evropske unije.....	175
6. AKCIZE U BOSNI I HERCEGOVINI	178
6.1. Akcizni proizvodi u Bosni i Hercegovini	178
6.2. Osnovni elementi oporezivanja akciznih proizvoda.....	178
6.3. Obilježavanje akciznih proizvoda	179
6.4. Oslobođanje od plaćanja akcize	180
6.5. Kontrola obračuna i plaćanja akcize	180
7. PUTARINA	181
8. UVOZNE I IZVOZNE DAŽBINE U BOSNI I HERCEGOVINI.....	181
8.1. Uspostavljanje jedinstvene carinske službe Bosne i Hercegovine	181
8.2. Uopšteno o carinskom sistemu Bosne i Hercegovine	182
8.3. Carinska roba	183
8.4. Obaveza plaćanja carine	184
8.5. Oslobođanje od plaćanja carine.....	184
8.6. Carinski obveznik	186
8.7. Carinska vrijednost.....	187
8.8. Carinska tarifa.....	187
8.9. Dalji pravci razvoja carinskog sistema Bosne i Hercegovine	188
9. UPRAVA ZA INDIREKTO OPOREZIVANJE.....	192

9.1. Nadležnost Uprave	192
9.2. Organizacija Uprave.....	193
10. UPRAVNI ODBOR UPRAVE ZA INDIREKTNO OPOREZIVANJE	194
10.1. Mandat članova upravnog odbora.....	194
10.2. Način glasanja i kvorum.....	194
10.3. Dužnosti Upravnog odbora	195

G L A V A II

PORESKI SISTEM REPUBLIKE SRPSKE

1. STRUKTURA PORESKOG SISTEMA REPUBLIKE SRPSKE.....	197
2. IMOVINA KAO OBJEKAT OPOREZIVANJA	199
2.1. Opšta razmatranja.....	199
2.2. Porez na nepokretnosti	201
2.3. Porez na nepokretnosti u Republici Srpskoj	202
3. POREZI NA UPOTREBU DRŽANJE I NOŠENJE DOBARA	205
3.1. Porez na upotrebu motornih vozila	205
3.2. Porez na upotrebu čamaca plovećih postrojenja i jahti.....	206
3.3. Porez na upotrebu vazduhoplova i letjelica	206
3.4. Porez na registrovano oružje	206
4. POREZI IZ PRIHODA	207
5. POREZ NA DOHODAK	207
5.1. Opšta razmatranja.....	207
5.2. Osnovni elementi poreza na dohodak u Republici Srpskoj.....	209
6. POREZ NA DOBIT	221
6.1. Opšta razmatranja.....	221
6.2. Osnovni elementi poreza na dobit u Republici Srpskoj	222
7. POREZI NA ODBITKE OD IGARA NA SREĆU I ZABAVNE IGRE	228
7.1. Porez na dobitak od igara na sreću.....	229
7.2. Naknada od priređivanja igara na sreću i zabavnih igara	229
8. SISTEM DOPRINOSA U REPUBLICI SRPSKOJ	230
8.1. Osnovne karakteristike	230
8.2. Osnovna načela doprinosa.....	230
8.3. Obveznik doprinosa.....	231
8.4. Osnovica doprinosa	231
8.5. Poreska stopa	232
8.6. Obračun i uplata doprinosa.....	232
9. SISTEM TAKSA	233
9.1. Administrativne takse.....	233
9.2. Boravišne takse.....	234
9.3. Sudske takse.....	235
9.4. Posebne republičke takse.....	236
10. SISTEM NAKNADA.....	237
10.1. Naknada za korištenje voda.....	237
10.2. Naknada za korištenje šuma	238
10.3. Naknada za korištenje zemljišta	238
10.4. Naknada za korištenje puteva.....	239
10.5. Naknada za eksploataciju mineralnih sirovina	239
11. PORESKA UPRAVA REPUBLIKE SRPSKE	240

11.1. Organizacija poreske uprave	241
11.2. Prava poreskih obveznika u Republici Srpskoj	241
11.3. Prava i ovlaštenja poreskih službenika	242

G L A V A III

PORESKI SISTEM FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

1. OPŠTA RAZMATRANJA	244
2. STRUKTURA PORESKOG SISTEMA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE	244
3. PRIPADNOST JAVNIH PRIHODA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE	245
4. POREZ NA DOHODAK U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE	247
4.1. Osnovni elementi poreza na dohodak	247
4.2. Dohodak od nesamostalne djelatnosti	249
4.3. Dohodak od samostalne djelatnosti	250
4.4. Dohodak od imovine i imovinskih prava	254
4.5. Dohodak od ulaganja kapitala	256
4.6. Dohodak od nagradnih igara i igara na sreću	256
4.7. Priznavanje poreza na dohodak plaćenog izvan Federacije Bosne i Hercegovine - poreski kredit	257
5. OPOREZIVANJE DOBITI U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE	258
5.1. Poreski obveznik	258
5.2. Poreska osnovica i poreska stopa	259
5.3. Poreski podsticaji	260
5.4. Utvrđivanje i naplata poreza	261
5.5. Otklanjanje dvostrukog oporezivanja dobiti	261
6. KANTONALNI POREZI	262
7. KANTONALNI POREZI NA IMOVINU	263
7.1. Porezi na nepokretnu imovinu	263
7.2. Porezi na prenos nepokretnosti bez naknade	266
7.3. Porezi na prenos nepokretnosti sa naknadom	267
8. SISTEM DOPRINOSA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE	268
8.1. Visina stope doprinosa	269
8.2. Vrste doprinosa	269
8.3. Obveznik doprinosa	269
8.4. Uspostavljanje jedinstvenog sistema registracije kontrole i naplate doprinosa	270
9. POSEBNA NAKNADA ZA ZAŠTITU OD PRIRODNIH I DRUGIH NESREĆA	271
10. SISTEM TAKSA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE	271
11. PORESKA UPRAVA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE	272

G L A V A IV

PORESKI SISTEM BRČKO DISTRIKTA BIH

1. STRUKTURA PORESKOG SISTEMA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE	273
2. POREZ NA DOHODAK	273
2.1. Obveznici poreza na dohodak	273
2.2. Predmet poreza na dohodak	274
2.3. Osnovica poreza na dohodak i poreska stopa	274
3. POREZ NA DOBIT	275

4. POREZ NA NEKRETNINE	275
4.1. Poreska oslobađanja	276
4.2. Poreska stopa i plaćanje poreza.....	276
5. POREZ NA DOBIT OD IGARA NA SREĆU I POREZ OD PRIREĐIVANJA IGARA NA SREĆU.....	277
6. DOPRINOSI.....	278
7. TAKSE	279
8. NAKNADE	280
9. PORESKA UPRAVA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE	280
DODATAK.....	281
LITERATURA	321